

KÖNYVISMERTETÉS

A CT és MRI differenciál diagnosztika gyakorlati kérdései

Lin E. C., Escott E. J., Garg K. D., Bleicher A. G., Alexander D.

Thieme Verlag New York, Stuttgart, 2008.

A könyv nem kíván sem több, sem kevesebb lenni, mint amit a címe sugall: azon gyakrabban előforduló diagnosztikus megfontolások tömör összefoglalása, melyekkel a CT és MRI vizsgálatok értékelése kapcsán találkozhatunk. A szerzők a könyvet mindig kéznél lévő és „kézre álló” referenciamunkának szánták, amelyet haszonnal forgathat a szakmát tanuló rezidens és a gyakorló szakorvos is. A könyv a munkaállomás (nézőszekrény) melletti leletező munkát közvetlenül segítheti, mert nem csak a képalkotó vizsgálattal kimutatott egyes eltérések differenciáldiagnosztikáját taglalja, hanem segítséget nyújt a leggyakoribb olyan eltérések differenciálásában is, amelyek hasonló eltéréseket produkálhatnak. A szöveget oly módon szerkesztették, hogy az megkönnyítse az információkhoz való gyors és könnyű hozzáférést.

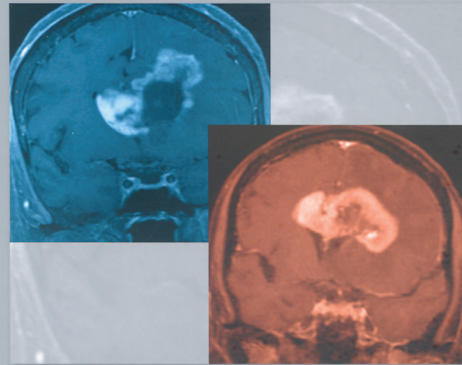
A könyv 11 szerző műve, közülük öten végezték a szöveg szerkesztését. Munkahelyeiket, beosztásukat áttekintve szembeötlő, hogy bár többségük egyetemi kötődéssel is bír, egyikük sem az akadémiai karrier csúcsán áll, és mindannyiuk beosztása, munkahelye a napi gyakorlati munkával való kapcsolatot sugall, vagyis úgy ítélték meg, hogy a szerzők saját közvetlen tapasztalataik alapján vágtak bele művük megírásába.

A könyv összességében 350 oldal terjedelmű, amelyen belül igen bőséges, 35 oldalnyi tárgymutatót találunk, amely nyilvánvalóan jelentősen megkönnyíti a szöveg kezelését, az információk gyors elérését. Radiológiai témájú könyvről lévén szó, némileg meglepő, hogy sem képeket, sem ábrákat nem találunk benne, erre azonban magyarázatot ad a mű célkitűzése, és részben kárpótolnak is érte a rövid, tömör tünetleírások. Ezek segítségével jól azonosíthatók a kulcsfontosságú radiológiai jelek, melyek mellett a jól áttekinthető táblázatok és a felsorolások is megkönnyítik az eltérésekre vonatkozó fontos információk gyors áttekintését, a differenciáldiagnosztikai szempontból legfontosabb vonásokat és az azokat okozó betegség-entitásokat.

A könyv hét fő fejezetre (agy, fej-nyak, mellkas, has, medence, csont-lágyrész és gerinc) oszlik, ami megfelel a megszokott anatómiai felosztásnak azzal a megszorítással, hogy pl.: a koponyacsontokra (calvaria és basis) vonatkozó ismereteket a fej-nyak fejezetben találjuk, mi-

Practical Differential Diagnosis for CT and MRI

Eugene C. Lin
Edward J. Escott
Kavita D. Garg
Andrew G. Bleicher
David Alexander

Thieme

közben a gerinc csontos és gerincvelő-betegségeit ugyanazon fejezet taglalja. Az egyes fejezeteken belül az adott régióban található egyes szervek betegségeiben előforduló gyakoribb CT- és MRI-eltérések alapján csoportosítja a tudnivalókat, az egyes tünetekhez rövid esszézerű összefoglalást, illetve az abban foglaltakat összefoglaló táblázatokat rendelve. A további tájékozódást segítő irodalomjegyzéket ott találjuk minden egyes alfejezet végén, ami részben megkönnyíti az irodalmi tájékozódást, részben nyilván némi redundáns információt is szolgáltat, hiszen előfordul, hogy ugyanarra a műre több alfejezet végén is hivatkoznak. A hivatkozott források többnyire áttekinthető jellegű folyóiratcikkek, amelyek valószínűleg naprakészebb információforrások, mint a monográfiák, ugyanakkor jellegükből adódóan kevésbé lehetnek átfogóak.

Az agyról szóló fejezet alcímei között a tumorokat és tumorszerű eltéréseket (pl.: metastasis vs. primer neoplasma, intraventricularis daganat, hátsó scala cystosus daganatai, meningealis halmozás, stb.), a vascularis laesiókat (artériás és vénás infarctus, vérzés, stb.), a fertőzéseket (itt sajnos kizárólag a HIV intracranialis manifestációról esik szó) és a „vegyes” elváltozásokat találjuk (itt felsorolva például a hyperdens és meszes laesiókat, a corpus callosum eltéréseit, a normálistól eltérő jelintenzitású törzsdúcokat, a hydrocephalust, vagy a gátolt diffúziót).

A fej-nyak régió betegségeit taglaló fejezetben szó esik a calvaria focalis és diffúz eltéréseiről, a koponyabasis laesióiról, a sinusok és az orbita egyes eltéréseiről,

valamint a nyálmirigyek, a pajzsmirigy, a carotis-tér betegségeiről, a congenitalis nyaki térfoglaló folyamatokról, a nyaki nyirokcsomó-betegségekről, a fül, a halántékcsontról és a gége egyes betegségeiről.

A mellkas betegségeiről szóló terjedelmes fejezetben olvashatunk a tüdő CT-vel felismerhető strukturális alapváltozásairól és egyes fontosabb jelekről (crazy paving, dicsfény, bimbózó fa, stb.), rövidebben pedig a légutak betegségeiről és a mediastinalis térfoglaló folyamatokról. Bővebben informálódhatunk a tüdőparenchyma fontosabb eltéréseiről (interstitialis betegségek, infiltratív folyamatok, cystosus eltérések, a solitaer nodulus) de – kicsit a logikai sorból kilógva – a tünet-alapú felosztás mellé keverednek egyes betegségek is (pneumoconiosis, irradiációs és gyógyszer-indukált eltérések), illetve egyes, egyáltalán nem ebbe a fejezetbe tartozó elváltozások, mint például a pericardialis effusio, az aorta-dissectio vagy a szív aneurysmái és egyéb elváltozásai.

A hasról szóló fejezetben a legnagyobb súllyal a máj eltéréseiről (hypervascularis gócok, elhúzódó halmozású elváltozások, a centralis heg jelentősége, szokatlan jelmenetű és halmozásdinamikájú elváltozások, zsírtartalmú gócok, stb.) esik szó. Az alfejezeten belül a leghasznosabb a gócos májváltozások morfológiai jegyeit összehasonlító és elemző rész. Rövidebb alfejezetek foglalkoznak a pancreas egyes elváltozásaival (cystosus, hypervascularis laesiók, chr. pancreatitis vs. pancreas malignoma), a lép, a mellékvesék, a vesék egyes eltéréseivel. A szükségesnél kevesebb szó esik a bélbetegségek differenciáldiagnosztikájáról.

A medence betegségeit elsősorban a női nemi szervekkel kapcsolatban taglalja a fejezet, összefoglalva az uterus egyes eltéréseit (leiomyomák, sarcomák, endometriális carcinoma, illetve az uterus veleszületett alakú rendellenességei), illetve az ovariumok néhány elváltozását (benignus és malignus térfoglaló folyamatok, szokatlan

jelmenetű elváltozások). Méltatlanul kevés szó esik a prostata betegségeiről (kizárólag a cystosus prostata-eltérésekkel foglalkozik a vonatkozó alfejezet), és egyáltalán nincs szó a prostata daganatairól, gyulladásairól, a hólyag, a vesicula seminalis, illetve a here betegségeiről.

A csont-izomrendszerről szóló fejezetben számos, a csontokban, csontvelőben megfigyelhető jel (csontvelőoedema, alacsony T2 jelintenzitású laesiók, folyadék-folyadék-nívó, stb.) differenciáldiagnosztikája mellett részletesebben olvashatunk a térdízület és a vállízület egyes elváltozásairól (jelintenzív meniscus-eltérések, kóros folyadékgyülemek, jelintenzitásbeli eltérések a rotator-köpenyben, labrum-sérülések, stb.), viszont egyáltalán nem esik szó, például a csípőről, bokáról, illetve a könyökről és a csuklóról.

A gerinc betegségei között a csigolyák eltéréseire (focalis és diffúz jelintenzitás-eltérés a csontvelőben, benignus vs. malignus törés, stb.) vonatkozó információk mellett a gerincsatorna néhány eltéréséről (intraduralis extramedullaris laesiók, illetve a gerincvelő elváltozásai) olvashatunk, és szó esik a gyulladásos és degeneratív folyamatokról is.

Összefoglalva megállapítható, hogy a könyv szerzői által megfogalmazott koncepciót, a kitűzött célt a gyakorlatban nagyrészt sikerült megvalósítani, de a könyv ennek ellenére nem mentes bizonyos egyensúlytalanságtól, aránytalanságokról, helyenként önkényesnek tűnő témaválasztástól. A mű a napi gyakorlatban igen hasznos segédeszköz lehet a leletezés közben felmerülő differenciáldiagnosztikai problémák megoldásában, és nagy segítséget jelenthet a szakvizsgára való felkészülésben, azonban semmiképpen nem mint kizárólagos referenciamunka, sokkal inkább mint kiegészítő információforrás, ami segít az ismeretek rendszerezésében, az összefüggések felismerésében.

Prof. Dr. Palkó András